

Briuselis, 2019 m. lapkričio 13 d.
(OR. en)

14051/19

Tarpinstitucinės bylos:
2018/0216(COD)
2018/0217(COD)
2018/0218(COD)

AGRI 543
AGRILEG 194
AGRIFIN 75
AGRISTR 71
AGRIORG 82
CODEC 1624
CADREFIN 370

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės

kam: Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 9645/18 + COR 1 + ADD 1
9634/18 + COR 1 + ADD 1
9556/18 + REV 1 (en, de, fr) + COR 1

Dalykas: Dokumentų dėl BŽŪP reformos po 2020 m. rinkinys
- *Su aplinka ir klimatu susiję BŽŪP aspektai. Bendra, plataus užmojo ir lanksti žaliaji struktūra*

Rengiantis 2019 m. lapkričio 18 d. Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdžiui, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės diskusijoms skirtas dokumentas „Su aplinka ir klimatu susiję BŽŪP aspektai. Bendra, plataus užmojo ir lanksti žaliaji struktūra“, įskaitant klausimus, skirtus ministrų diskusijoms organizuoti.

**PIRMININKAUJANČIOS VALSTYBĖS NARĖS DISKUSIJOMS SKIRTAS
DOKUMENTAS „SU APLINKA IR KLIMATU SUSIJĘ BŽŪP ASPEKTAI. BENDRA,
PLATAUS UŽMOJO IR LANKSTI ŽALIOJI STRUKTŪRA“**

2019 m. liepos 15 d. Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdyje ministrai pasikeitė nuomonėmis dėl su aplinka ir klimatu susijusių bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) laikotarpiu po 2020 m. aspektų. Prieš posėdį pirmininkaujanti valstybė narė parengė diskusijoms skirtą dokumentą (dok. 10622/19) ir ministrų buvo paprašyta išsakyti nuomonę dėl pačių svarbiausių Komisijos pasiūlymo elementų ir apsvarstyti, kokie patobulinimai būtų reikalingi siekiant norimo platesnio užmojo tikslų aplinkos ir klimato srityje.

Daug delegacijų išreiškė pritarimą, nors ir nevienodai tvirtą, dėl didesnio būsimos BŽŪP užmojo aplinkos ir klimato srityse, palyginti su dabartine BŽŪP. Delegacijos taip pat pabrėžė, kad svarbu: i) garantuoti pakankamą finansavimą, kad būtų remiamos griežtesnės aplinkos sąlygos, ii) sumažinti tiek ūkininkams, tiek valdžios institucijoms tenkančią administracinę naštą, įskaitant naštą, susijusią su paramos sąlygų laikymosi kontrole, iii) sudaryti sąlygas valstybėms narėms atsižvelgti į jų vietos poreikius įgyvendinant reikalavimus ir taip užtikrinti didesnę lankstumą, taip pat paprastesnes ir suprantamesnes nuostatas.

Daug ministrų taip pat paminėjo, kad reikalingas tolesnis techninis darbas, o Taryba pavedė Specialiajam žemės ūkio komitetui tęsti diskusijas siekiant toliau plėtoti su šia tema susijusius pasiūlymus. Rudenį taip pat buvo tęsiamas techninis darbas Horizontaliųjų žemės ūkio klausimų darbo grupėje.

1. Iki šiol pasiekti rezultatai didinant BŽŪP užmoji aplinkos ir klimato srityse

Paramos sąlygos (Reglamento dėl strateginių planų 11–12 straipsniai ir III priedas) yra bendra ES bazinė linija su aplinka ir klimatu susijusiu požiūriu paramai gauti. Komisijos pasiūlymu daugelis esamų žalinimo reikalavimų ir kompleksinė parama integruojami į naujas griežtesnes paramos sąlygas, kurios bus bazinė linija išmokoms pagal BŽŪP strateginį planą gauti.

Šias griežtesnes paramos sąlygas valstybės narės perkels į nacionalinius standartus, atsižvelgdamos į savo ypatumus ir poreikius. Darbu, atliktu paeiliui pirmininkaujant Austrijai, Rumunijai ir Suomijai, siekta paaiškinti paramos sąlygų laikymosi reikalavimus ir numatyti būtiną lankstumą, kad būtų galima atsižvelgti į skirtingas vietos sąlygas ir aplinkybes visoje Europoje.

Svarbu, kad paramos sąlygos kaip bazinė linija apimtų kuo didesnę ES žemės ūkio paskirties žemės dalį. Tačiau taip pat svarbu rasti pusiausvyrą tarp administracinės naštos, susijusios su paramos sąlygų kontrole, ir **smulkaus ūkininkavimo** poveikio aplinkai. Todėl smulkiems ūkiams atrodo pagrįsta taikyti paprastesnę kontrolės priemonių režimą ir tam tikras pagal paramos sąlygas taikomų nuobaudų išimtis.

Pirmininkaujančios valstybės narės nuomone, šiuo metu aptariamas projekto tekstas dėl paramos sąlygų, į kurį įtraukti nauji elementai – žemės geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartai ir teisės aktais nustatyti valdymo reikalavimai, aplinkos ir klimato srities požiūriu viršija dabartinės bazinės linijos lygį. Kartu juo užtikrinamos vienodos sąlygos, o valstybėms narėms suteikiama lankstumo, kurio reikia standartams ir reikalavimams pritaikyti prie vietos aplinkybių ir poreikių.

Supaprastinimo dėlei valstybėms narėms būtų suteikta būtina veikimo laisvė įgyvendinti **paramos sąlygų kontrolės priemones ir nuobaudas (Horizontaliojo reglamento 84–87 straipsniai)**.

Nustačius reikalavimų nesilaikymo atvejų, nuobaudos būtų proporcingesnės pasekmių atžvilgiu siekiant atitinkamo standarto arba reikalavimo tikslo.

Pirmininkaujanti valstybė narė taip pat dirbo, kad būtų toliau iš dalies keičiami ir konsoliduojami BŽŪP teisės aktų projektai, visų pirma, kiek tai susiję su šiais elementais, kurie yra svarbūs valstybių narių strateginių planų tvarkymui ir siekiant prisidėti prie aplinkos ir klimato tikslų:

- **Žemės atitikimas reikalavimams (Reglamento dėl strateginių planų 4 straipsnio c punktas):** pirmininkaujanti valstybė narė pasiūlė taisyklių, kuriomis reglamentuojamas žemės atitikimas tiesioginių išmokų reikalavimams, pakeitimus, siekiant užtikrinti, kad šios taisyklės nekliudytų būsimos BŽŪP aplinkosaugos užmojui. Taikant šį metodą užtikrinama, kad ūkininkai neprarastų paramos dėl griežtesnių paramos sąlygų reikalavimų, ir jiems suteikiama paskatų įsipareigoti laikytis ekologinių sistemų, taip didinant jų indėlį, kad būtų pasiekti aplinkos ir klimato tikslai;
- **Finansinis lankstumas (Reglamento dėl strateginių planų 88 ir 89 straipsniai):** pirmininkaujančios valstybės narės pasiūlytais redakciniais pasiūlymais būtų labai sumažinta rizika prarasti lėšas, kai tam tikrų intervencinių priemonių, ypač ekologinių sistemų, įsisavinimas yra mažesnis, nei tikėtasi. Laikantis tam tikrų ribų, kurias valstybės narės pagrindžia savo strateginiame plane, lankstumas taip pat sudarytų sąlygas perkelti lėšas, pavyzdžiui, į ekologines sistemas iš kitų tiesioginių išmokų intervencijų, jei ekologinių sistemų įsisavinimas būtų didesnis, nei tikėtasi. Taip būtų užtikrinta, kad ekologinės sistemos išliktų patrauklios ir kad vertingi projektai gautų tinkamą finansavimą, net jei jo įsisavinimas skiriasi nuo iš pradžių planuotojo, o tai yra rizika, atsižvelgiant į tai, kad ekologinės sistemos yra naujos priemonės, kurių planavimo ir (arba) vykdymo patirties nesama.

Pirmininkaujanti valstybė narė taip pat išsamiai aptarė pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, susijusį su **kelių rūšių intervencinėmis priemonėmis, kuriomis prisidedama prie aplinkos ir klimato tikslų**. Visų pirma šioje teksto redakcijoje kruopščiai patikslinti 28 straipsnis (ekologinės sistemos), 65 straipsnis (valdymo įsipareigojimai), 66 straipsnis (išmokos už gamtines ar kitokias vietovei būdingas kliūtis), 67 straipsnis (tam tikri privalomi reikalavimai) ir 68 straipsnio (investicijos) negamybiniai elementai, o tekstams pritaria didžioji dauguma valstybių narių. Tačiau kalbant apie ekologines sistemas tebelieka atviras klausimas dėl savanoriško ar privalomo sistemos taikymo valstybėse narėse.

Kalbant apie **sektorines intervencines priemones** buvo aptarta gamintojų organizacijų veiksmų programų veiklos fondų procentinė dalis, skirtina aplinkos ir klimato tikslams, tačiau valstybių narių nuomonės vis dar skiriasi.

2. Svarstymai dėl tolesnio darbo

Be pirmiau išdėstytų teisinių elementų ir reikalavimų, vis dar kyla klausimas dėl reikalingo BŽŪP strateginių planų finansinio įnašo aplinkosaugos ir klimato tikslams pasiekti. Šis klausimas buvo aptartas vykdant reformą, o kai kurios valstybės narės, pavyzdžiui, pasiūlė ekologinėms sistemoms skirti tam tikrą tiesioginių išmokų dalį, tačiau vis dar labai skiriasi nuomonės ir prioritetai.

Komisijos pasiūlymo konstatuojamosiose dalyse, be kita ko, nustatytas bendras tikslas – siekti, kad su klimatu susijusios išlaidos pagal BŽŪP sudarytų 40 %, o 87 straipsnyje numatomas su klimatu susijusių išlaidų stebėjimo metodas. Jame taip pat nurodyta konkretesnė procentinė dalis (30 %), kurią Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) biudžete numatyta skirti su aplinka ir klimatu susijusiems tikslams. Kalbant apie I ramsčio intervencines priemones, pasiūlyta minimali išlaidų dalis (20 %) gamintojų organizacijų veiklos fondams, skirta vaisiams ir daržovėms.

Kadangi BŽŪP strateginis planas turėtų sudaryti nuoseklią visumą, apimančią veiksmus, vykdomus pagal abu ramsčius, pirmininkaujanti valstybė narė norėtų pasiūlyti **nustatyti vieną bendrą procentinę dalį**, apimant visą BŽŪP strateginį planą, kuri būtų vienodai taikoma visoms valstybėms narėms ir skirta su aplinka ir klimatu susijusiems tikslams. Galima alternatyva – tą patį būtų galima taip pat išreikšti kiekvienai valstybei narei šiems tikslams **nustatyta finansavimo suma** pagal visą BŽŪP strateginį planą. Kitaip tariant, tai būtų viena bendra procentinė dalis arba fiksuota suma finansavimui, kurios apimtų abu ramsčius, o **atitinkama valstybė narė galėtų pasirinkti vieną ar kelias intervencines priemones pagal I arba II ramstį, arba pagal juos abu, o tai padėtų pasiekti šią procentinę dalį ar sumą**. Tai reikštų, kad valstybės narės galėtų pasirinkti tas intervencines priemones, kurios joms geriausiai tiktų atsižvelgiant į vietos sąlygas, nebūdamos apribotos pareiga jas rinktis iš vieno konkretaus ramsčio, taip užtikrinant daugiau lankstumo rengiant BŽŪP strateginį planą.

Taigi, užuot skiriant 30 % II ramsčio lėšų su aplinka ir klimatu susijusiems tikslams, pirmininkaujanti valstybė narė siūlo, kad valstybės narės šiems tikslams skirtų tam tikrą dalį iš savo bendro BŽŪP paketo (I ir II ramsčių).

Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad, kartu su pareiga didinti užmojų rengiant BŽŪP strateginius planus pagal 92 straipsnį, viena bendra procentinė dalis arba nustatyta suma būtų tinkamas būdas atkreipti dėmesį į aplinkos ir klimato srities išlaidas, pasiekti aukštesnį aplinkos ir klimato srities užmojo lygį, palyginti su dabartine padėtimi, ir užtikrinti bendrą BŽŪP „žaliosios struktūros“ pobūdį. Tuo pačiu metu viena bendra procentine dalimi arba nustatyta suma valstybėms narėms būtų suteikta lankstumo renkantis, ar naudoti daugiau I, ar II ramsčio intervencinių priemonių atsižvelgiant į savo aplinkybes, jei tik pasiekiamas reikalaujama procentinė dalis arba suma.

Bendra procentinė dalis pakeistų siūlomą 30 % tikslą ir galėtų būti **nustatyta vėliau, priėmus sprendimą dėl DFP**, tokio dydžio, kad būtų pasiektas aukštesnis aplinkos ir klimato užmojo lygis nei dabartinėje BŽŪP. Vaisių ir daržovių veiksmų programų tikslas būtų išlaikytas, tačiau jo procentinę dalį dar reikėtų apsvarstyti.

Intervencinės priemonės, kuriomis prisidedama prie vienos bendros procentinės dalies arba nustatytos sumos

Pirmininkaujanti valstybė narė nustatė preliminarų intervencinių priemonių, kurios gali būti nagrinėjamos siekiant vienos bendros procentinės dalies arba nustatytos sumos (kuri turi būti nurodyta teisiniame tekste), rūšių sąrašą:

- klimato ir aplinkos sistemos (ekologinės sistemos) (Reglamento dėl strateginių planų 28 straipsnis);
- valdymo įsipareigojimai, kuriais prisidedama prie aplinkos ir klimato politikos pagal II ramstį (Reglamento dėl strateginių planų 65 straipsnis);

- tam tikra finansavimo, kuriuo kompensuojama už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, procentinė dalis (Reglamento dėl strateginių planų 66 ir 67 straipsniai);
- investicijos, susijusios su aplinkos ir klimato srities tikslais (Reglamento dėl strateginių planų 68 straipsnis);
- tam tikros intervencinės priemonės, susijusios su aplinkos ir klimato srities tikslais, atitinkančios intervencinių priemonių rūšis tam tikruose sektoriuose;
- konsultavimo paslaugos, susijusios su aplinkos ir klimato srities tikslais (Reglamento dėl strateginių planų 13 straipsnis);
- žinių perdavimas ir bendradarbiavimas, susiję su aplinkos ir klimato srities tikslais (Reglamento dėl strateginių planų 71–72 straipsniai).

Pirmininkaujanti valstybė narė taip pat siūlo į BŽŪP strateginių planų reglamentą įtraukti konkrečias nuostatas dėl tolesnės veiklos, susijusios su procentine dalimi ir (arba) nustatyta suma. Šiose nuostatose turėtų būti atsižvelgiama į II ramsčio įsipareigojimų daugiametį pobūdį. Taigi būtų logiška stebėti, kaip siekiama tikslo kelerių metų laikotarpiu, ir numatyti mechanizmą, kuriuo būtų užtikrinama, kad BŽŪP planavimo laikotarpiu būtų pasiekta reikiama procentinė dalis ir (arba) suma.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ministrų bus paprašyta lapkričio 18 d. įvyksiančiame Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdyje apsvarstyti šiuos **klausimus**:

- Ar valstybės narės galėtų pritarti principui, kad aplinkos ir klimato tikslams būtų skirta viena bendra speciali lėšų dalis, apimanti abu ramsčius, atsižvelgiant į tai, jog dar reikia dirbti prie konkrečių aspektų?
- Ar pirmiau nurodytų priemonių rinkinys būtų pakankamai tvirta, bet lanksti sistema, kad būtų galima padidinti su aplinka ir klimatu susijusį būsimos BŽŪP užmojį?